

Materiał ćwiczeniowy dla nauczycieli języka polskiego. Argumentacja w wypracowaniu maturalnym

Wypracowanie zamieszczone w materiale zostało napisane przez ucznia na temat egzaminacyjny opublikowany w [Informatorze o egzaminie maturalnym z języka polskiego jako przedmiotu dodatkowego \(część pisemna na poziomie rozszerzonym\) od roku szkolnego 2022/2023](#).

Wypracowanie zostało ocenione we wszystkich kryteriach.

Temat

Heroizacja i deheroizacja bohatera literackiego.

Rozważ, jakie funkcje pełnią heroizacja i deheroizacja w kreacji bohatera literackiego.

W pracy odwołaj się do:

- *Małej Apokalipsy* Tadeusza Konwickiego
- utworów literackich z dwóch różnych epok
- wybranego kontekstu.

Błędy rzeczowe, błędy w kompozycji		Błędy językowe (w tym stylistyczne), ortograficzne i interpunkcyjne
	<p>01 Postacie literackie pełnią w utworze rolę jakby soczewki,</p> <p>02 dzięki której można zrozumieć, jakie wartości są ważne dla</p> <p>03 autora tekstu. Często nadaje się im <u>cechy</u> idealne, aby podkreślić</p> <p>04 ich zalety. Kiedy w tekście literackim bohater nabiera <u>cech</u></p> <p>05 wybitnych, takich jak szczególne męstwo, odwaga, honorowość,</p> <p>06 można mówić o heroizacji. Kiedy jednak wyolbrzymia się wady</p> <p>07 po to, żeby uzmysławić czytelnikom, jakie zachowania uznawane</p> <p>08 są za negatywne, mamy do czynienia z deheroizacją.</p> <p>09 W średniowieczu literatura stała się nośnikiem wzorców</p> <p>10 osobowych. Czytelnicy, którzy poznawali dzieje legendarnych</p> <p>11 ascetów, wspaniałych dworzan, dobrych władców, mieli także</p> <p>12 uczyć się, jak dobrze postępować. Jednocześnie <u>takie</u> utwory</p> <p>13 utrwały porządek społeczny, hierarchię, były źródłem wiedzy</p>	
sp.	<p>14 o tym, jak powinien wyglądać świat. <u>Takie teksty</u> literackie</p> <p>15 nazywamy literaturą parenetyczną. Heroizacja jest zabiegiem,</p> <p>16 który często stosowany był w tego typu <u>tekstach</u>. Przykładem</p> <p>17 literatury o charakterze parenetycznym może być średniowieczna</p> <p>18 „Pieśń o Rolandzie”. Hrabia Roland realizuje wzorzec idealnego</p> <p>19 rycerza, kieruje się w swoim postępowaniu etosem rycerskim.</p> <p>20 Jest wierny swojemu władcy, honorowy i dzielny. Heroizacja tej</p> <p>21 postaci widoczna jest w tym, jak opisuje się jej postępowanie</p> <p>22 i wybory, których dokonuje. W obliczu rychłej klęski, kiedy Roland</p> <p>23 wie, że nie uda mu się wygrać z Saracenami, decyduje się na</p> <p>24 heroiczną walkę do ostatka. Wyidealizowany wizerunek bohatera</p> <p>25 został uwydatniony w opisie sceny śmierci. Pojawiają się w niej</p> <p>26 liczne symbole rycerza: miecz, rękawica, wierny koń. Te</p>	jęz.
sp.	<p>27 rekwizyty <u>podkreślają wierność</u> Rolanda <u>dla etosu</u>. <u>Również</u></p> <p>28 dodatkowe elementy <u>podkreślają</u> szczególne znaczenie Rolanda.</p> <p>29 Aniołowie Gabriel i Michał zstępują z nieba, by poprowadzić go</p> <p>30 do raju. W ten sposób podkreśla się jego heroizm.</p>	jęz.
	<p>31 Wzorzec heroicznego rycerza walczącego do ostatniej kropli</p> <p>32 krwi w imię ukochanej ojczyzny przetrwał całe stulecia.</p> <p>33 W czasach romantycznych na ziemiach polskich potrzeba było</p>	

	<p>34 bohaterów, którzy poświęcą swoje życie w imię wolności</p> <p>35 ojczyzny. Może dlatego (żeby zachęcić Polaków do takiej</p> <p>36 ofiarności) Adam Mickiewicz wykreował postać Konrada w III</p> <p>37 części „Dziadów”. Bohater-poeta uosabia heroiczną walkę</p> <p>38 o niepodległość. W scenie Wielkiej Improwizacji zwraca się do</p> <p>39 Boga, mówiąc, że występuje w imieniu wszystkich Polaków. Jego</p>	
<p>sp.</p>	<p>40 słowa pełne są emocji i wzniosłości. Ukazuje <u>ona</u> walkę</p> <p>41 narodowyzwolenczą jako walkę <u>dobra</u> ze złem. Konrad chce</p> <p>42 się poświęcić dla <u>dobra</u> całego narodu, cechuje go prometeizm.</p> <p>43 W ten sposób Mickiewicz heroizuje swojego bohatera. Podkreśla</p> <p>44 także jego szczególne znaczenie, kiedy pokazuje, że o jego</p>	<p>jęz.</p> <p>jęz.</p>
<p>sp.</p>	<p>45 duszę toczy się walka między siłami boskimi a szatańskimi.</p>	
	<p>46 W tekstach pokazywano także postawy przeciwne. <i>Mała</i></p> <p>47 <i>Apokalipsa</i> Tadeusza Konwickiego przedstawia bohatera, który</p> <p>48 jest znanym pisarzem żyjącym w czasach PRL-u. Nie należy do</p> <p>49 partii i sympatyzuje z opozycją, choć nie działa aktywnie.</p> <p>50 Opozycjoniści wytypowali go do samospalenia w akcie buntu</p> <p>51 przeciwko totalitarnej władzy. Główny bohater jest</p> <p>52 przeciwieństwem średniowiecznego rycerza i romantycznego</p> <p>53 bohatera. Nie ma w sobie cech herosa. Jego postawę cechuje</p> <p>54 bierność. Nie wierzy on w ideały, nie wierzy nawet w takie</p> <p>55 wartości, jak dobro, szlachetność i uczciwość. Jest rozczarowany</p> <p>56 życiem i rzeczywistością. Podaje w wątpliwość sens swojej</p> <p>57 własnej ofiary, nie widzi szansy na polepszenie <u>sytuacji</u>.</p>	
	<p>58 W oczach czytelnika bohater zostaje odarty z pozytywnych cech,</p>	<p>jęz.</p>
	<p>59 chociaż podkreśla się tragizm jego <u>sytuacji</u>. W utworze Tadeusza</p> <p>60 Konwickiego mamy do czynienia z deheroizacją uwydatnioną</p> <p>61 w groteskowości bohatera, który jest zarówno śmieszny, godny</p> <p>62 pogardy, jak i budzący litość.</p>	
	<p>63 Heroizacja i deheroizacja stosowane są w literaturze przede</p> <p>64 wszystkim po to, aby eksponować wartości ważne dla autorów.</p> <p>65 W tekstach dawnych heroizacji używano do pokazania wzorców</p> <p>66 zachowania. W romantyzmie służyła podkreśleniu roli walki</p> <p>67 o wyzwolenie narodu. W literaturze antytotalitarnej deheroizacja</p> <p>68 z kolei była zabiegiem odsłaniającym rozkład wartości.</p>	
	<p>[551 wyrazów]</p>	

1.	Spełnienie formalnych warunków polecenia	1	0
----	--	---	---

Uzasadnienie oceny:

Wypracowanie spełnia formalne warunki polecenia:

- nie zawiera błędu kardynalnego
- zawiera odwołanie do *Małej Apokalipsy* Tadeusza Konwickiego
- znajduje się w nim odwołanie do tekstów literackich z dwóch różnych epok (*Pieśni o Rolandzie* i III cz. *Dziadów* Adama Mickiewicza)
- w całości dotyczy problemu wskazanego w poleceniu
- jest wypowiedzią argumentacyjną.

2.	Kompetencje literackie i kulturowe	0 – 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 – 8 – 9 – 10 – 11 – 12 – 13 – 14 – 15 – 16	liczba błędów rzeczowych	Ogółem KLiK
			0	15

Uzasadnienie oceny:

W wypracowaniu wykorzystano w pełni funkcjonalnie lektury:

- *Pieśń o Rolandzie* (zwrócono uwagę zarówno na charakterystykę, jak i symbolikę przedstawienia postaci jako elementów heroizacji)
- *Dziady* (wskazano cel heroizacji postaci Konrada oraz pokazano, w jaki sposób autor dokonał tego zabiegu)
- *Małą Apokalipsę* (odniesiono się do groteskowości postaci jako elementu deheroizacji).

Funkcjonalnie wykorzystano historycznoliteracki kontekst interpretacyjny – odniesiono się do literatury parenetycznej jako typowej dla kultury średniowiecza.

Argumentacja jest zadowalająca.

Funkcjonalność analizy wybranych tekstów literackich i szerokie konteksty interpretacyjne świadczą o erudycji zdającego.

3. Kompozycja wypowiedzi

3a	Struktura wypowiedzi	3	2	1	0	
		A	B	D	C	E

Uzasadnienie oceny:

Elementy treściowe wypowiedzi są zorganizowane problemowo. W zakończeniu pracy zdający powtarza myśli ze wstępu. Zakończenie jest zbyt lakoniczne.

3b	Spójność wypowiedzi	3	2	1	0
----	---------------------	---	---	---	---

4
liczba bł. w spójności

Uzasadnienie oceny:

W pracy pojawiają się usterki w spójności zarówno wewnątrz akapitów (nieuzasadnione wtrącenia i zaburzenia toku myśli), jak i pomiędzy akapitami – niejasne przejście do nowego toku rozważań.

3c	Styl wypowiedzi	1	0
----	-----------------	---	---

Uzasadnienie oceny:

Styl adekwatny do sytuacji komunikacyjnej, jednorodny.

4. Język wypowiedzi

4a	Zakres i poprawność środków językowych	7		6		5			4			3		2			1			0			
		1 A	1 B	2 A	1 C	2 B	3 A	1 D	2 C	3 B	1 E	2 D	3 C	1 F	2 E	3 D	1 G	2 F	3 E	1 H	2 G	2 H	3 F

8
liczba błędów językowych

Uzasadnienie oceny:

Zadowolający zakres środków językowych: zróżnicowana składnia (cztery różne struktury składniowe oznaczono żółtym kolorem), ale zbyt liczne powtórzenia wyrazów. Uczeń popełnił 8 błędów językowych, co poskutkowało przyznaniem 3 pkt w tym kryterium.

Błędy językowe w wypracowaniu to głównie błędy stylistyczne – powtórzenia wyrazów. Jest także błąd składniowy wynikający z niezajomości wymagań składniowych rzeczownika *wierność* (właściwy schemat składniowy to: *wierność wobec czego*).

4b	Poprawność ortograficzna	2	1	0
----	--------------------------	---	---	---

0
liczba bł. ort.

4c	Poprawność interpunkcyjna	2	1	0
----	---------------------------	---	---	---

0
liczba bł. int.

Łączna liczba punktów: 28

